

Тема. Бароко: музичне мистецтво.

Мета: виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб; формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв; розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації; розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу; формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Хід уроку

Перегляд відеоуроку за посиланням <https://youtu.be/hT90q1GadXg> .

1. Організаційний момент. Привітання.

2. Актуалізація опорних знань учнів.

Слово «бароко» означає...

В якому столітті розвивався стиль бароко ...

Батьківщиною бароко є...

Назвіть відомих представників бароко.

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

4. Вивчення нового матеріалу.

Музика епохи Відродження, середніх віків, а також ритуальна музика давніх і диких народів не мала на меті схвилювати людину чи розчулити її.

Епоха бароко в музиці.

- Епоха бароко в музиці — це XVII – перша половина XVIII ст.
- У епоху бароко основним завданням музики стало передати емоції та почуття, вразити та схвилювати людину.
- Головним винаходом цього періоду стала поява жанру опери.

Опера та її новації.

- Батьківщиною опери стала Італія — на той момент найбільш мистецька країна Європи. У місті Флоренція існував гурток любителів та знавців мистецтва, який отримав назву **Флорентійська камерата**. Флорентійці захотіли відродити античну трагедію, але фактично створили цілком новий жанр, який пізніше назвали **оперою**.

Композитор і співак Якопо Пері —
один із учасників Флорентійської
камерати.

Оперна вистава XVIII ст.
(малюнок Г.-Ж. де Сент-Обена).

- В опері сформувався **новий музичний стиль** — яскраво емоційний, здатний передати радість та смуток, рішучість та зневіру, закоханість та гнів тощо.
- Ще одне нововведення опери — це чітке розділення функцій головного голосу та супроводжувальних. Головний голос у музиці називається мелодією, а супроводжувальні — **акомпанементом**. В операх мелодії здебільшого виконуються співаками, а акомпанемент — оркестром.

ПРОКАЧАЙТЕ МОЗОК!

Представники Флорентійської камерати знали, що під час театральних вистав в епоху античності актори не лише промовляли текст, але й проспівували його під супровід інструментів. Глядачі античних трагедій повинні були переживати події разом з акторами, співчувати їм. Флорентійці спробували відтворити ці риси античної трагедії. Їх найвідомішим твором стала вистава «Еврідіка» (1600 р.) – на сюжет давньогрецького міфу про легендарного співака Орфея та його кохану Еврідіку, яка померла від укусу змії. Що було далі – дізнайтеся самі!

ПОСЛУХАЙТЕ ТА ПОДИВИТЬСЯ:

Дві арії Клеопатри з опери Г. Ф. Генделя «Юлій Цезар в Єгипті» у виконанні Д. де Ніз (Глайндборнський оперний фестиваль):

<https://www.youtube.com/watch?v=EyNFyiTCrVo>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZhMd8ppnKuA>

Інструментальна музика епохи бароко.

- Поява в опері нового стилю спричинила значні зміни у сфері інструментальної музики. Виявилося, що інструментальна мелодія може бути настільки ж зрозумілою, вражаючою та цікавою для слуху, як і вокальна.

- Отож в епоху бароко відбувся розквіт інструментальної музики. Виникли численні нові жанри – **соната, сюїта, концерт та ін.**

- Композитори використовували багато різних музичних інструментів, на яких грали тієї епохи. Найголовнішими з них були **скрипка, клавесин та орган**. На скрипках виконували красиві мелодії соло, але скрипки також грали **в ансамблях й оркестрах**. Клавесин був як сольним, так і акомпанувальним інструментом. Орган здебільшого використовувався у храмах, супроводжуючи літургії католицької чи реформаторських (протестантських) церков.

Герріт ван Гонтгорст «Концерт» (1623 р.)

Скрипка епохи бароко
(майстер Я. Штайнер, 1658 р.)

Клавесин епохи бароко
(майстер А. Рюкерс, 1646 р.)

Орган XVIII ст. у монастирі Святого Хреста
(м. Коїмбра, Португалія)

ПРОКАЧАЙТЕ МОЗОК!

Композитор зі скрипкою
(ймовірно, портрет А. Вівальді)

Антоніо Вівальді (1678-1741 рр.) був одним із найвідоміших італійських композиторів свого часу та справжнім віртуозом у грі на скрипці. Він винайшов жанр скрипкового концерту, де соліст-скрипаль показує свою вправність та ніби змагається з оркестром за увагу публіки.

Ймовірний портрет Франсуа
Куперена невідомого художника.

Франсуа Куперен (1668-1733 рр.) був одним із найвідоміших французьких композиторів свого часу, майстром гри на клавесині. Він обіймав посаду королівського придворного клавесиніста та створив більше 250 клавесинних п'єс з яскравими назвами («Метелики», «Кохана», «Маленькі вітряки», «Лілії, що народжуються» та ін.)

Йоганн Себастьян Бах
(портрет 1748 р.)

Йоганн Себастьян Бах (1685-1750 рр.) був одним із найвідоміших німецьких композиторів свого часу, а зараз – є найвідомішим композитором епохи бароко. Він писав музику усіх жанрів, окрім опери. Зокрема, створив потужні та складні твори для органу, а також знамениті «Бранденбурзькі концерти».

ПОСЛУХАЙТЕ ТА ПОДИВІТЬСЯ:

А. Вівальді. Концерт «Зима» з циклу «Пори року» у виконанні ансамблю «Voices of Music»: <https://www.youtube.com/watch?v=ZPdk5GaIDjo> .

Ф. Куперен. «Фаворитка» («Кохана») для клавесину у виконанні К'яри Массіні: <https://www.youtube.com/watch?v=7Yxnch-N-8> .

Й. С. Бах «Бранденбурзький концерт» № 2 фа мажор у виконанні «Orchestra Mozart», диригент К. Аббадо:

<https://www.youtube.com/watch?v=aDB5Bi18iW8>

Гімнастика для очей <https://youtu.be/8gvoPGoxnxA> .

5. Закріплення вивченого. Підсумок.

Епоха бароко в музиці тривала у XVII – першій пол. XVIII ст.

Емоції та переживання, а також мелодія й акомпанемент – головні новації барокового музичного стилю.

Вони сформувалися у межах нового жанру – опери.

Новий стиль дав поштовх інтенсивному розвитку інструментальної музики.

Інструменти епохи бароко – скрипка, клавесин, орган та ін.

Композитори епохи бароко – Вівальді, Куперен, Бах та ін.

6. Домашнє завдання. Самостійно дослідіть історію виникнення і поширення музичного інструменту органа. Свою роботу надішли на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com . Успіхів!!!